

Kaip Jūs galite padėti savo vaikams?

- * Kalbėkite vieni su kitais, domėkitės vaiko interesais, mokėkite klausytis ir išklaudyti.
- * Būkite sektinas pavyzdys.
- * Būkite visada vaikui pasiekiamas. Jūs turite būti visada pasirengę vaikui padėti ir būti šalia, kai jam to labiausiai reikia.
- * Darykite viską kartu, praleiskite daugiau laisvalaikio su vaikais.
- * Bendraudami su vaiku stenkitės išvengti nereikalingo klausinėjimo, nurodinėjimų bei kritikos.
- * Neskaitykite jiems paskaitų, nemoralizuokite.
- * Būkite draugiški vaikų draugams, domėkitės jų vertybėmis.
- * Papasakokite vaikams apie savo jaunystę, patys pabūkite jų vietoje.
- * Būkite griežti, bet teisingi.
- * Pasirūpinkite paskatinimų įvairove. Vaikams gali nusibosti tos pačios priemonės.
- * Atminkite, kad smulkmeniška kontrolė ir nuolatiniai draudimai yra neveiksmingi.
- * Prisiminkite, kad jūsų vaikas yra unikalus.

Tėvų požiūrio svarba

Vaiko emocijos ir elgesys priklauso nuo tėvų požiūrio į aplinkinius ir į savo vaiką, nuo to, ką tėvai apie jį galvoja, kaip išreiškia savo mintis atitinkamais veiksmais. Teigiamas tėvų požiūris į vaikus nulemia puikius tėvų ir vaikų santykius bei skatina vaiką pozityviai elgtis.

Konfliktai šeimoje ne tik nepadedą spręsti problemas, o ją įtvirtina.

Mokykla negali perimti tėvų funkcijų, atlikti jų vaidmens, todėl nevenkite bendradarbiauti su auklėto-jais, mokytojais, nes tai veiksmingiausia prevencinė priemonė sprendžiant lankomumo problemas.

Taip pat reikia suprasti, kad niekas nepasikeis per vieną dieną, gali prireikti kelių savaičių, mėnesių ar netgi metų, kad pastebėtumėte teigiamų savo vaiko elgesio pokyčių.

Atminkite, kad Jūsų pavyzdys yra vienas svarbiausių veiksnių, turinčių įtakos vaiko elgesio formavimuisi.

Rekomenduojama literatūra tėveliams:

- G. Chapman** (2016). *Penkios paauglių meilės kalbos. Kaip išmokyti paauglio meilės kalbą;*
J. Gippenreiter (2016). *Bendrauti su vaiku. Kaip? Auklėjimas be prievartos;*
Dr. Th. Gordon (2009). *Kaip tapti gerais tėvais. Vaikų atsakomybės ugdymo programa;*
J. Juul (2010). *Paaugliai: kai auklėjimas nebeįveda. Ramiai per audringus laikus;*
R Norkutė ir kt. (2014). *Tadas į mokyklą negrižo.*

Internetiniai puslapiai:

- www.augink.lt/
<http://www.psichologijatau.lt/tevu-nulipdyti/>
<https://tevuakademija.com/>

Naudota literatūra:

- R.Civinskas ir kt. (2006). Vengiančių lankyti mokyklą vaikų problemos ir poreikiai;
Dereškevičius P. ir kt. (2000). Mokyklos nelankymo priežastys;
Ribakovienė V. (2008). Jei vaikas neklauso. Metodinės rekomendacijos tėvams.
Rogge J.U. (2005). Tėvai nustato ribas.

Parengė
Socialinė pedagogė Ieva Vilimaitė-Grigaliūnienė, 2017m.

PAKRUOJO „ATŽALYNO“ GIMNAZIJA

Šeimos įtaka mokyklos (ne)lankymui

Mokyklos nelankantys vaikai – problema daugelyje pasaulio šalių, ne išimtis ir Lietuva.

Lietuvos Respublikoje privalomas ir valstybės garantuojamas ugdymas yra iki 16 m. pagal pradinio ir pagrindinio ugdymo programas (Lietuvos Respublikos Švietimo Įstatymas 2003 m. birželio 28 d.).

Įgyvendinti šį tikslą nelengva, nes dalis mokinių mokyklą lanko nenoriai, dažnai praleidinėja pamokas, o kartais ir visai atsisako mokytis, nėra motyvuoti įgyti pagrindinį išsilavinimą, todėl anksti pasitraukia iš mokyklos. Mokinys, „iškritęs“ iš švietimo sistemos, negali gauti išsilavinimo dokumento, patvirtinančio jo mokymosi rezultatus, todėl toks asmuo negali sėkmingai įsilieti į darbo rinką.

Netinkamas ugdymas šeimoje, socialiniai—ekonominiai sunkumai, psichologinės problemos, mokymo proceso sąlygos lemia kai kurių mokinių pamokų nelankymą.

Kartais mokyklos nelankymą lemia ir asmeninės savybės: lengvabūdiškumas, pataikavimas savo norams, nerūpestingumas, neatsakingumas, tingėjimas, silpna valia, nes mokymasis reikalauja pastangų.

Tėvai neturėtų vaiko socializacijos palikti savieigai arba apsiriboti pamokymais ir moralizavimais, o kalbantis atvirai reikėtų išsiaiškinti motyvacijos praradimo priežastis.

Dažniausiai vaikų, kurie prastai lanko mokyklą, šeimose susiduriama su socialinėmis arba tėvų užimtumo problemomis.

Neretai vaikai gyvena tik su vienu iš tėvų, kuris ilgai dirba, tad negali vaiko auklėjimui skirti užtektinai dėmesio, neranda laiko pasikalbėti su mokytojais, dalyvauti tėvų susirinkimuose ir padėti savo vaikui spręsti problemas.

Ne visuomet tėvų ir vaikų tarpusavio ryšiai yra glaudūs. Tai įrodo klasių auklėtojo, socialinio pedagogo pokalbiai su tėvais, kai pasiteiravus, kodėl vaikas nebuvo vienoje ar kitoje pamokoje, tėvai nežino, kur tuo metu buvo ir ką veikė jų sūnus/dukra.

Mokslininkams analizuojant tėvų ir vaikų santykius, išryškėja mažėjantis tarpusavio pasitikėjimas, interesų skirtumas bei iš to kylantys konfliktai. Dažnai pasitikėjimas ir prisirišimas prie šeimos nukonkuruojamas analogiškų santykių su „kompanija” ar draugais.

Ne visada tėvai supranta vaikų poreikius bei

problemas, ir tai sukelia tam tikrą frustraciją (nemalonią, įtemptą emocinę būseną), kuri užkerta kelią susidaryti glaudiems ryšiams.

Reikėtų nepamiršti, kad mokyklos lankomumas labai priklauso nuo šeimoje ugdomų vertybių – požiūrio į išsilavinimą, tvarkos ir teisingo suaugusiųjų kontrolės suvokimo.

Tėvai savo vaikams kuria normatyvinius reikalavimus — vertybes, taisykles ir elgesio standartus — discipliną, kuri tiesiogiai susijusi su mokyklos lankomumu.

Atrodytų, kad atskirų pamokų praleidimas nėra tiesiogiai susijęs su ilgalaikio mokyklos nelankymo grėsme ar su mokantis patiriamais sunkumais. Vis dėlto jis griauja lankomumo standartų suvokimą. Tai, kad mokyklos ir tėvų nustatyta disciplina nesutampa, kai kuriuos vaikus gali paskatinti vengti mokyklos.

Dalis tėvų yra patenkinti vaikų lankomumu, toleruoja praleidžiamas pamokas ir jas pateisina, taip sukurdami pateisinamąsias trumpalaikio mokyklos nelankymo prielaidas.

Taisyklių ir elgesio standartų nesilaikymas, tėvų nesidomėjimas vaiko sėkme ir akademiniiais pasiekimais mokykloje tampa prasto lankomumo pasekme.

Moksliskai įrodyta, kad šeimos atsakomybė už vaiko savidisciplinos formavimąsi yra neginčijama.

Mokyklos nelankančių vaikų kontrolė ir pagalba jiems

Vaikai, linkę praleisti pamokas, pasakoja, jog jaučia tėvų rūpinimosi jais stoka. Jei tėveliai mažai dėmesio skiria vaiko ugdymui, tikėtina, kad jų kontrolė, siekiant vaiką grąžinti į mokyklos suolą, taip pat bus silpna arba niekinė.

Nagrinedami nenoro mokytis priežastis mokslininkai pabrėžia, kad būtent šeimoje pradedama formotis mokymosi motyvacija, nuostatos mokyklos atžvilgiu, emociniai santykiai su mokymusi. Tėvų požiūris į ugdymo įstaigą, ten dirbančius pedagogus, administraciją tiesiogiai veikia vaiko norą ar nenorą lankyti konkrečią ugdymo įstaigą.

Tose mokyklose, kuriose į ugdymo procesą įsitraukia tėvai, mokiniai pasiekia geresnių mokymosi rezultatų, mokinių elgesys tampa socialnesnis ir pagerėja mokyklos lankomumas.

Jei vaikas matytų, kad tėvai nuolat domisi jo ugdymusi, dažnai bendrauja su klasės auklėtoju ar dalykų mokytojais, lankosi mokykloje, kartu dalyvauja ugdymo įstaigos renginiuose, tikėtina, kad tokio mokinio lankomumo problemos išnyktų.

Tėveliams reikėtų suprasti, kad jei vaikas praleidinėja pamokas arba iš viso nelanko mokyklos, laikas pradėti bendradarbiauti su mokykla, o ne tikėtis, kad lankomumo problema išsprendžiasi savaime.

Kai vaikas jaučiasi saugus ir mylimas namuose, jam geriau sekasi, jis pasitiki savimi, yra atsakingas ne tik mokykloje, bet ir namuose. Be to, vaikystėje pakloti pamatai turės įtakos net ir suaugusiojo gyvenimui.